

STANOVISKO ÚKOZ K PROBLEMATICE KUPIROVÁNÍ UŠÍ PSŮ, JEJICH ÚČASTI NA VEŘEJNÝCH VYSTOUPENÍCH A SVODECH, A K PROPAGACI TÝRÁNÍ ZVÍŘAT

Ústřední komise pro ochranu zvířat projednala a přijala na svém 70. plenárním zasedání dne 27.4.2004 *následující stanovisko týkající problematiky kupírování uší psů, jejich účasti na veřejných vystoupeních a svodech a k propagaci týrání zvířat:*

Ustanovení § 4 odst. 1 písm. g) je obsaženo v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, již od nabytí účinnosti tohoto zákona v roce 1992. V žádném případě není zákaz kupírování uší psů něčím novým. Chovatelé a vlastníci zvířat musí zákaz kupírování uší dodržovat již řadu let.

Znění zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, účinné od 1.7.1992, stanovilo v ustanovení § 4 písm. g), že za týrání se považuje z jiných než zdravotních, hospodářských nebo pokusných důvodů amputovat části těla nebo poškozovat tkáně anebo zbavovat zvířata zubů, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3 písm. a) až g). Zákonem č. 162/1993 Sb., bylo toto ustanovení novelizováno takto: za týrání se považuje provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu zvířete, zejména kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat drápy a zuby, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3. V současné době je tato problematika upravena ustanovením § 4 odst. 1 písm. g) takto: za týrání se považuje provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu zvířete, zejména kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat drápy, zuby, jedové nebo pachové žlázy, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3.

Pojem kupírování je vymezen v ustanovení § 3 písm. t) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, tak, že kupírováním uší se rozumí kosmetický zákrok na obou stranách hlavy zvířete, v jehož důsledku dochází v podobném tvaru ke ztrátě ušního boltce, a tím ke změně vzhledu zvířete.

Ze znaleckého posudku Prof. MVDr. Jaroslava Konráda, DrSc., soudního znalce v oboru zemědělství – veterinářství, ze dne 8.12.1998 citujeme:

Od nástupu účinnosti zákona č. 246/1992 Sb. (29.5.1992) jsou opakovaně zjišťovány skutečnosti o kupírování uší psů ze strany veterinárních lékařů, u některých opakovaně. V záznamech Průkazů původu je převážně uváděn důvod pro provedení kupírování „ze zdravotních důvodů“. Přitom ve většině případů vůbec není uveden důvod (zdravotní), pro který bylo kupírování provedeno.

Z přehledu nejčastějších i méně častých chorobných stavů na ušním boltci vyplývá, že prakticky neexistují takové chorobné stavy, aby kupírování bylo provedeno „ze zdravotních důvodů“. To také dokládá skutečnost, že objektivní „zdravotní důvody“ pro kupírování nebyly nikdy uvedeny (přesná diagnóza).

O skutečnosti, že dosud prováděné kupírování nemělo se zdravotní problematikou nic společného, svědčí i ta skutečnost, že není známo, že by byla kupírována ta plemena psů, u kterých to chovatelský řád nikdy nevyžadoval a přitom dokonce patří mezi plemena nejčastěji „zevní otitidou“ postižená (pudli, španělé), ale naopak plemena, která „problematikou uší“ trpí nejméně, jako dobrman, boxer, knírači a další.

Kupírování není opodstatněným zákrokem při léčení zánětu zevního zvukovodu.

Dne 1.4.2004 nabyla účinnosti novela zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, která nově upravuje pojem propagace týrání. Pojem propagace týrání je upraven v ustanovení § 4a takto:

„Za propagaci týrání se považuje zejména

- vystavování, jiné demonstrace nebo předvádění zvířete, na kterém byl proveden zákrok uvedený v § 4 odst. 1 písm. g), na veřejném vystoupení nebo svodu zvířat,
- zveřejnění popisu nebo vyobrazení, které navádí k postupům, praktikám chovu nebo výcviku, úpravám vzhledu zvířete a zásahům do jeho zdravotního stavu spojeného s týráním zvířete podle

tohoto zákona, pokud v doprovodné informaci není uvedeno, nebo to jinak nevyplývá, že se jedná o činnosti zakázané tímto zákonem.“

V § 28 odst. 1 písm. d) je stanoveno, že přestupku na úseku ochrany zvířat proti týrání se dopustí fyzická osoba, která provádí nebo propaguje týrání zvířat.

Je tedy zcela jasně stanoveno, že propagace týrání je postižitelná a nejedná se jen o vymezení pojmu. V poslední době se objevují argumenty, které uvádějí, že vypuštění výslovného zákazu propagace týrání z ustanovení § 2 zákona znamená, že není nadále úmyslem zákonodárce postihovat propagaci týrání. To ale není pravda. Ústřední komise pro ochranu zvířat jako předkladatel návrhu zákona rozhodně neměla v úmyslu znemožnit postih propagace týrání. Naopak vymezení toho, co je to propagace týrání, má za cíl zlepšit možnost postihu za propagaci týrání zvířat. Obdobně existuje v českém právním řádu trestný čin vraždy a jeho postižitelnost není nikým zpochybňována, přestože nikde není výslovně stanoveno, že je zakázáno usmrtit jinou osobu.

Z výše uvedeného tedy plyne, že veřejných vystoupení nebo svodů zvířat se nesmí účastnit psi s kupírovanými ušima. Veřejných výstav nebo svodů zvířat se smí účastnit psi, u nichž byl ze zdravotních důvodů proveden chirurgický zákrok a u kterých zároveň nedošlo ke ztrátě ušních boltců v podobném tvaru. Účast psa s kupírovanými ušima na veřejném vystoupení nebo svodu je nutno posuzovat jako propagaci týrání zvířat a postihovat ji dle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

K otázce, zda se smí veřejných vystoupení nebo svodů účastnit psi, kterým byly uši kupírovány dle vyjádření chovatele ze zdravotních důvodů (tedy v souladu se zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů) zaujala Ústřední komise pro ochranu zvířat toto stanovisko:

V souladu s ustanoveními čl. 10 písm. b) Evropské dohody na ochranu zvířat v zájmových chovech č. 19/2000 Sb.m.s., je v České republice zakázána kosmetická úprava ušních boltců na obou stranách hlavy psa, v jejímž důsledku dochází ke ztrátě tkáně a tím i změně vzhledu psa – kupírování uší. Z uvedeného ustanovení mezinárodní dohody nelze požadovat výjimky. Podle vyjádření expertů totiž neexistuje zdravotní ani jiný opodstatněný důvod ke kupírování ušních boltců psů a tento zákrok je považován pouze za zákrok měnící vzhled zvířete, tj. zákrok kosmetický.

Právními předpisy však není vyloučeno z nezbytných zdravotních důvodů ošetření ušního boltce psa, včetně částečné amputace, pokud tak rozhodne veterinární lékař. Ta však nesmí být provedena tak, aby podobně měnila tvar boltce nebo vedla k úplnému nebo stejně tvarovanému chybění tkáně na obou stranách hlavy. Naopak moderní veterinární medicína využívá plastické zákroky s náhradou poškozené tkáně. Za oprávněné nelze proto hodnotit ani zdůvodnění, že kupírování uší psa bylo provedeno ze zdravotních důvodů, respektive z důvodů, jejichž účelem nebylo měnit tvar ušního boltce.

Veřejných vystoupení nebo svodů se tedy nesmí účastnit psi, u nichž byl proveden kosmetický zákrok na obou stranách hlavy zvířete, v jehož důsledku došlo v podobném tvaru ke ztrátě ušního boltce, a tím ke změně vzhledu zvířete.

K otázce, zda se smí veřejných vystoupení a svodů účastnit psi, kterým byly uši kupírovány ve státech, v nichž není kupírování zakázáno, a kteří byli poté dovezeni na území ČR zaujala Ústřední komise pro ochranu zvířat toto stanovisko:

Formulace § 4a zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, podle našeho názoru neumožňuje výjimky, a to ani pro dovezená zvířata, na kterých byl proveden zákrok kupírování uší v státech, které nepřistoupily na podmínky Evropské dohody na ochranu zvířat v zájmových chovech.

Podle našich informací přijaly tuto dohodu následující státy: Dánské království, Spolková republika Německo, Řecká republika, Italská republika, Lucemburské velkovévodství, Holandské království, Norské království, Portugalská republika, Švédské království, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Švýcarská konfederace a naše republika.

Psi, kterým byly uši kupírovány ve státech, v nichž není kupírování zakázáno, se tedy veřejných vystoupení a svodů zvířat účastnit nesmí.

K otázce, zda se smí veřejných vystoupení a svodů účastnit psi, kteří byli kupírováni před nabytím účinnosti zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zaujala Ústřední komise pro ochranu zvířat toto stanovisko:

Zákaz podle § 4 odst. 1 písm g) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání byl stanoven již v prvním znění tohoto zákona ze dne 15. dubna 1992.

Z právního hlediska je možné psy, u kterých byl proveden zákrok kupírování uší před nabytím účinnosti uvedeného zákona, vystavovat nebo předvádět a nelze to považovat za propagaci týrání zvířat. Důvodem je skutečnost, že psi byli kupírováni v době, kdy kupírování nebylo zakázáno. Z chovatelského hlediska by zřejmě předvádění takových zvířat, která jsou nyní starší dvanácti let, mělo význam jen proto, aby byla demonstrována dobrá péče o tato zvířata v kategorii seniorů.

Toto stanovisko Ústřední komise pro ochranu zvířat není právně závazné a Ústřední komise jej přijala s vědomím, že závazný výklad právních předpisů je v České republice oprávněn provádět pouze soud. Vyjadřuje však odborný názor Ústřední komise pro ochranu zvířat na tuto problematiku.

duben 2004